

Měsíčník EU aktualit

číslo 24,
září 2005

strana 2	Komise hrozí kvůli nepřevedeným finančním směrnicím
strana 3	Ceny automobilů se v jednotlivých členských státech sblížují
strana 4	Vyhlídky zemědělských trhů a předpověď příjmů do roku 2012
strana 7	Téma měsíce:
Strategický rámec Společenství -
vodítko pro financování z fondů EU
strana 15	Země pod lupou:
Maďarsko

EU OFFICE

Česká spořitelna, a.s.
Poláčkova 1976/2
140 00 Praha 4
tel.: +420 261 073 308
fax: +420 261 073 004
EU_office@csas.cz
<http://www.csas.cz/eu>

Petr Zahradník
manažer EU Office
+420 261 073 019
pzahradnik@csas.cz

Jan Jedlička
+420 261 073 484
jjedlicka@csas.cz

Alena Smolíková
+420 261 073 308
asmolikova@csas.cz

pod záštitou p. Pavla Kysilky
člena představenstva České spořitelny

Vážený čtenáři,

letošní srpen byl v dění evropských integračních institucí zřejmě trochu atypický. Zní to trochu již jako evergreen, ale bohaté a občas i napjatě vyhocené události letošního jara do značné míry ovlivnily i průběh jinak obvykle poklidného srpna. Reflexe o smyslu evropské integrace více či méně viditelně, každopádně však intenzivně probíhala i v průběhu léta.

Británie se usilovně snaží využít svého předsednictví k tomu, aby se nový rozpočtový rámec schválil v relativně krátké době a současně, aby jeho schválení bylo výsledkem změny kursu evropských integračních priorit. V této své snaze často naráží na odpor tradičních stoupenců dosavadní praxe, nicméně mírný posun ve směru britského návrhu by mohl být vnímán jako užitečný pokrok.

Srpen představoval současně i nadprůměrně intenzivní (zejména na toto roční období) angažovanost představitelů EU v zahraničně politických záležitostech – okolnosti vedly k tomu, že vývoj a posun zaznamenaly vztahy vůči Iráku, Izraeli a Blízkému východu jako celku, Kosovu, ale i Latinské Americe.

Zejména pro potřeby zemědělců a představitelů potravinářského průmyslu se může ukázat jako zajímavý a inspirativní výhled zemědělských trhů do roku 2012, jež by měl být stavěn do přímé souvislosti s reformou priorit financovaných ze společného rozpočtu EU; tyto reformy zejména v daném časovém horizontu předpokládají další viditelné snížení podpory zemědělství, jež by mělo realističtěji odrážet ekonomickou váhu tohoto sektoru.

Evropská komise rovněž reagovala na vývoj cen energií a přinesla odhad jejich vývoje i několik strategických úvah pro případ jejich pokračujícího růstu.

Je zřejmé, že počínaje zářím se počet témat, jež budou na programu projednávané evropské agendy, ještě podstatně zvýší. A že těmto tématům bude i nadále vévodit úsilí dosáhnout dohody o rozpočtovém rámci v takové struktuře, která by byla prospěšná pro budoucí vývoj EU. Tento podzim se současně stane klíčovým pro všechny členské země a jejich regiony při formování svých vlastních růstových a rozvojových priorit, přičemž pro regiony z nových členských zemí to bude představovat premiéru, kdy stanou na stejné startovní čáře v jeden okamžik se svými partnery a současně konkurenty v zemích EU-15. Alespoň dílčí postřeh z několika regionů České republiky však může napovědět, že v cíli by naše regiony nemusely být mezi poraženými.

Příjemné chvíle nad nekonečnými úvahami o evropské integraci nad stránkami našeho Měsíčníku EU aktualit i ve společnosti našich stránek www.csas.cz/eu Vám i na prahu podzimu přeje

Petr Zahradník

Podle zpráv evropského tisku uvažuje britské předsednictví o nahrazení tradičního podzimního summitu EU neformální debatou o budoucnosti sociálního modelu v Unii. Evropská komise hrozí 16 členským zemím žalobou k Soudnímu dvoru kvůli nepřevedení směrnic upravujících finanční trh do národní legislativy. Mezi hříšníky je i Česká republika. Sbližování cen se na jednotném vnitřním trhu začíná projevovat u maloobchodu automobily. Cenové rozdíly však přetrvávají a například u Škody Nové Octavie představují 25 %.

POLITIKA

Bude říjnový summit EU jen neformální debatou?

Britské předsednictví orgánům Evropské unie je podle informací evropského tisku rozhodnuto zrušit tradiční oficiální jednání šéfů členských států na Evropské radě, která se měla konat v Římu, a nahradit ji neformálním setkáním. Jeho předmětem by měla být **budoucnost evropského sociálního modelu**, uvádí portál ihned.cz. Neformální charakter setkání by znamenal, že by v něm země evropské pětadvacítky nemusely být zastoupeny hlavami států.

Původně se na říjnovém summitu měla probírat budoucí finanční perspektiva na roky 2007-2013. Dá se proto předpokládat, že přijetí konečné **kompromisní verze evropského rozpočtu se oddálí** a s největší pravděpodobností bude dosaženo až za rakouského předsednictví začátkem příštího roku. Dosažení dohody ještě za britského předsednictví se ale stejně neočekávalo.

Diskuse o neudržitelnosti současné podoby evropského sociálního modelu se přiosťila v posledním roce po dvojnásobném odmítnutí Evropské ústavy ve Francii a Nizozemí. Olej do ohně přililo i selhání lídrů členských zemí na červnovém bruselském summitu, když se nedokázali dohodnout na novém rozpočtovém rámci EU. Reforma sociálního modelu je přitom spojena i s budoucím rozpočtem, když předsedající Velká Británie by ráda získala **více prostředků na vzdělání a výzkum, na úkor zemědělských dotací**.

Ve druhém letošním pololetí se tak pravděpodobně bude konat pouze jedno formální zasedání Evropské rady. To je naplánováno na 15. a 16. prosince do Bruselu.

Zasedání Evropské rady se podle základních smluv EU musí konat minimálně jednou za půl roku, tradicí však bylo uspořádat summity dva – jeden neformální a jeden formální.

EKONOMIKA A EURO

Odhad analytiků Reuters Poll: Česko přijme euro mezi posledními

Nejpozději do roku 2010 se začne platit eurem ve všech deseti loni přistoupičích členských státech EU. Posledními zeměmi, které vstoupí do eurozóny, budou **Polsko, Maďarsko a Česká republika**. Údaje vyplývají z průzkumu agentury Reuters, která vyzpovídala 35 analytiků věnujících se těmto trhům.

Nejdříve začnou platit eurem **Litovci, Estonci a Slovinci**, a to v roce 2007. O rok později nahradí euro národní měny na **Kypru, Maltě** a v **Lotyšsku**. Všechny tyto menší země již vstoupily do kurzového mechanismu ERM-2.

Větší „nováčci“ mají před sebou stále dost práce, aby implementovali potřebné strukturální reformy a splnili

maastrichtská kritéria, zejména týkající se veřejných financí.

U **Slovenska** se předpokládá vstup do eurozóny v roce 2009, o rok později by ho měly následovat **Polsko, Maďarsko a Česká republika**.

S očekáváním analytiků koresponduje i nedávné vyjádření Ministerstva financí, podle kterého bychom korunu za euro měli vyměnit právě **v roce 2010**. Podle našeho názoru je i tento **termín poměrně optimistický** a jako realističtější se nám jeví rok 2011.

Očekávaný vstup zemí do eurozóny

2007	Estonsko	Litva	Slovensko
2008	Kypr	Lotyšsko	Malta
2009	Slovensko		
2010	ČR	Maďarsko	Polsko

Zdroj: odhad Reuters Poll z 11.8.2005

JEDNOTNÝ VNITŘNÍ TRH

Evropská komise hrozí kvůli nepřevedeným finančním směrnicím

Evropská komise zahájila proti 16 členským státům včetně České republiky (dále se jedná o Belgii, Řecko, Španělsko, Francii, Irsko, Kypr, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Finsko, Švédsko a Velkou Británií) druhou fázi řízení pro porušení práva, neboť ve stanovené lhůtě do 12. října 2004 nepřevedly **směrnice o zneužívání finančního trhu**. Těmto státům Komise poslala tzv. **odůvodněné stanovisko**. Pokud postižený členský stát neposkytne ve stanovené lhůtě (obvykle dvou měsíců) uspokojivou odpověď, může být věc předložena Evropskému soudnímu dvoru.

Deset z těchto hříšníků – opět včetně ČR – má rovněž problémy kvůli nepřevedení dalších finančních směrnic vnitřního trhu. České republiky se týkají **směrnice o doplňkovém dozoru nad úvěrovými institucemi, pojišťovny a investičními podniky ve finančním konglomerátu, směrnice o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí a směrnice o reorganizaci a likvidaci pojišťoven**.

Mluvčí českého stálého zastoupení při EU Jan Vytopil ČTK řekl, že převzetí směrnic o pojišťovnách a o finančních konglomerátech mají zajistit zákony, jejichž návrhy 1. července schválila Poslanecká sněmovna a nyní čekají na posouzení v Senátu a účinnosti nabudou hned po zveřejnění. Směrnice o úvěrových institucích je pak zahrnuta v novém úpadkovém zákonu o konkurzech a vyrovnání, jehož předlohu budou poslanci teprve posuzovat.

V letošním roce se legislativní fáze akčního plánu pro finanční služby (FSAP) již chýlí ke svému konci. Klíčovou prioritou Komise pro příštích pět let je zajistit, **aby stanovená pravidla**

v celé EU skutečně fungovala. Tato pravidla musí být členskými státy provedena správně a včas a poté užita v praxi a důrazně prosazována.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1035>

Ceny automobilů se v jednotlivých zemích Unie sblíží

Rozdíly v cenách automobilů se rok po historicky největším rozšíření v květnu 2004 sblížily. Průměrný rozdíl cen aut v jednotlivých členských zemích se snížil z 6,9 % v květnu 2004 na 6,3 % o rok později.

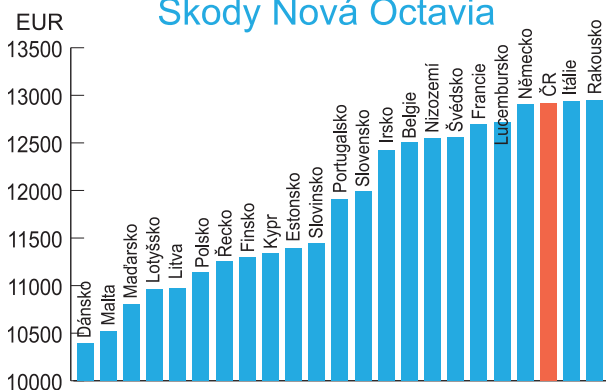
Podle zprávy Evropské komise je mezi novými členy nejlevnějším automobilovým trhem Estonsko (brány ceny bez daní), v EU-15 je rájem pro kupce aut Dánsko (v eurozóně je nejlevněji ve Finsku). Naopak nejdražší jsou auta v rámci Evropské unie (i eurozóny) v Německu.

V celé EU-25 se ceny automobilů v období květen 2004 až květen 2005 zvýšily v průměru o 0,4 %, v České republice naopak klesly v průměru o 6 %.

Z nejprodávanějších aut byl největší cenový rozdíl bez započítání daní zaznamenán u Fiatu Punto, který je ve Finsku o 30 % levnější než v Německu. U Škody Nové Octavie činí rozdíl mezi nejdražším Rakouskem a nejlevnějším Dánskem téměř 25 %.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1027>

Doporučená maloobchodní cena Škody Nová Octavia

Pozn.: cena k začátku května 2005 bez DPH, přepočteno devizovým kurzem k 1.5.2005, údaje pro Španělsko a Velkou Británii nejsou k dispozici, zdroj: EK

PODNIKÁNÍ

Komise plánuje novou strategii pro malé a střední podniky

Evropský komisař pro průmysl a podnikání Němec Günter Verheugen oznámil zahájení nové evropské strategie pro malé

a střední podniky (MSP) na podzim letošního roku, jejímž cílem bude posílení konkurenceschopnosti tohoto důležitého sektoru.

Strategie bude založena na šesti prioritních osách:

- byrokracie,
- standardizace,
- veřejné zakázky,
- finanční nástroje,
- podnikatelský duch,
- dialog mezi evropskými institucemi a MSP.

„Mým cílem je, aby byly evropské politiky přátelské k malým a středním podnikům“, řekl komisař Verheugen.

http://dbs.cordis.lu/cgi-bin/srchidadb?CALLER=NHP_EN_NEWS&ACTION=D&SESSION=&RCN=EN_RCN_ID:24226

ZEMĚDĚLSTVÍ A RYBOLOV

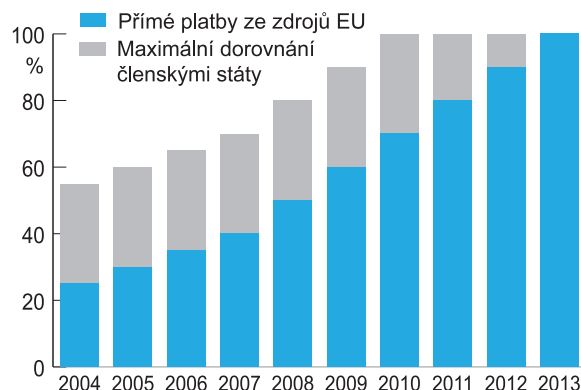
Čeští zemědělci dosáhnou na 58 % přímých plateb EU

V příštím roce získají čeští farmáři v rámci Společné zemědělské politiky EU 58 % přímých plateb, na které mají nárok jejich kolegové ze starších členských zemí Unie. Na svém zasedání o tom rozhodla vláda, která pro tento účel vyčlenila 1,9 miliardy korun.

Podle přístupové smlouvy může v příštím roce tuzemský zemědělský sektor obdržet 30 % přímých plateb ze společného rozpočtu EU a Česká republika je může ze státního rozpočtu dorovnat až na 60 %. Na maximální možnou hranici se v rozpočtu nenašly peníze. Výše dotací nicméně odpovídá situaci v okolních nových členských státech.

Podle prezidenta Agrární komory Jana Veleby by zemědělci s 58procentními přímými platbami mohli být vcelku spokojeni, i když nejde o maximální dorovnání, uvádí ČTK.

Přímé platby do zemědělství

Zdroj: Přístupová smlouva ČR a EU, pozn.: dorovnání členskými státy je maximální hranice, kvůli rozpočtovým omezením je skutečnost často nižší

Pozornosti čtenářů, zejména podnikajících v zemědělském sektoru, by neměla uniknout nejnovější zpráva Evropské komise o vyhlídkách jednotlivých zemědělských trhů a odhadu příjmů na roky 2005 až 2012. Zajímavým příspěvkem do diskuse o jednotném finančním trhu v EU je studie o nákladech a přínosech integrace národních hypotečních trhů v Evropské unii. Koncem měsíce byly zveřejněny příspěvky k veřejné konzultaci o směrnici "televize bez hranic":

1. SRPNA

Rekonstrukce po tsunami – financování dlouhodobých aktivit v Aceh v Indonésii: http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/indonesia/news/ip05_1025.htm

Minulost a budoucnost rybářských partnerských dohod mezi EU a Marokem: http://www.europa.eu.int/comm/fisheries/news_corner/press/inf05_37_en.htm

Veřejný průzkum ke zlepšení služeb Evropské nadace odborného vzdělávání: <http://www.etf.eu.int/e-Survey.nsf/ETF+Website>

2. SRPNA

Nový internetový portál komunitárního programu Tempus: http://www.europa.eu.int/comm/education/programmes/tempus/index_en.html

Závěrečná zpráva k projektu Jednotného evropského nebe: http://www.europa.eu.int/comm/transport/air/single_sky/studies/finalised_en.htm

3. SRPNA

Nová zpráva Evropské komise "Vyhlídky zemědělských trhů a předpověď příjmů na období 2005-2012": <http://www.europa.eu.int/comm/agriculture/newsroom/en/215.htm>

Detailní zpráva o plnění evropského rozpočtu v roce 2004: http://www.europa.eu.int/comm/budget/execution/utilisation/details_en_2004.htm

Modrá kniha Evropské centrální banky "Platební a vypořádací systémy cenných papírů v EU" aktualizovaná s daty za rok 2003: <http://www.ecb.int/press/pr/date/2005/html/pr050802.en.html>

4. SRPNA

Report DG Ecfm – Cenová a nákladová konkurenceschopnost v II. čtvrtletí 2005: http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/publications/priceandcostcompetitiveness_en.htm

Publikace k systémům udržitelné energie:

http://www.europa.eu.int/comm/research/energy/nn/nn_pu/article_1078_en.htm

5. SRPNA

Veřejná konzultace na téma Zlepšování kvality evropských měst:

http://www.europa.eu.int/comm/environment/urban/public_consultation_2005.htm

Výzkum veřejného mínění – reakce spotřebitelů k zavedení eura:

http://www.europa.eu.int/comm/consumers/cons_int/fina_serv/euro/euro01_en.htm

8. SRPNA

Studie na téma "Integrace trhů hypotečních úvěrů v EU – náklady a přínosy":

http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/finservices-retail/home-loans/index_en.htm

Magazín RTD info – speciální vydání o výzkumu a mezinárodní spolupráci:

http://www.europa.eu.int/comm/research/rtdinfo/special_inco/index_en.html

9. SRPNA

Komunitární program Inteligentní energie pro Evropu:

http://www.europa.eu.int/comm/energy/intelligent/index_en.html

Zelená kniha o politice finančních služeb na období 2005-2010:

http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/finances/actionplan/index_en.htm#actionplan

10. SRPNA

Aktualizovaný seznam evropských center pro ochranu spotřebitele zapojených do společné sítě:

http://europa.eu.int/comm/consumers/redress/ecc_network/index_en.htm

11. SRPNA

Evropský informační systém lesních požárů (EFFIS):

<http://infoforest.jrc.it/effis/>

Aktualizované indikátory HDP v eurozóně:

http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/euroareagdp_en.htm

Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF) – zavedení a týdenní přehled:

http://www.europa.eu.int/comm/food/food/rapidalert/index_en.htm

Evropská kampaň HELP proti kouření:

http://www.europa.eu.int/comm/health/ph_determinants/life_style/Tobacco/help/tvspot_en.htm#4

12. SRPNA

Studie o ekonomice kultury v Evropě:

http://www.europa.eu.int/comm/culture/eac/sources_info/studies/studies_en.html

Kulturní dny Evropské centrální banky 2005 v Maďarsku:

<http://www.ecb.int/press/pr/date/2005/html/pr050811.en.html>

16. SRPNA

Průvodní dokument k implementaci směrnice o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh:

http://www.europa.eu.int/comm/food/plant/protection/resources/publications_en.htm

Veřejné zdraví – fakta o ptačí chřipce:

http://www.europa.eu.int/comm/health/ph_threats/com/Influenza/avian_influenza_en.htm

17. SRPNA

Finanční služby – ochrana zájmů spotřebitele:

http://www.europa.eu.int/comm/consumers/cons_int/fina_serv/index_en.htm

Evropská vodní iniciativa – projekty a aktivity:

http://www.europa.eu.int/comm/research/water-initiative/index_en.html

18. SRPNA

Fiskální hlášení přistupujících a kandidátských zemí 2005:

http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/publications/enlargement_papers/elp25_en.htm

Roční přehled o implementaci a vynucování komunitárního práva v oblasti životního prostředí:

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/law/as04.htm>

Twinning – představní pomoc pro budování institucí:

<http://www.europa.eu.int/comm/enlargement/pas/twinning/index.htm#mandatedbodies>

Nová a obnovitelná energie – úspěšné projekty:

http://www.europa.eu.int/comm/energy/res/sectors/polygeneration_dissemination_en.htm

22. SRPNA

Rozhodnutí přijatá Radou EU mezi 29. červencem a 22. srpem: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/misc/86029.pdf

23. SRPNA

Evropská nadace odborného vzdělávání – mezinárodní mobilita učňů: <http://www.etf.eu.int/website.nsf?OpenDatabases&Content=http://www.etf.eu.int/website.nsf/Pages/8820465150AFEFDAC12570650047894C?OpenDocument&LAN=EN>

Veřejné zdraví – sběr dat o zdravotních indikátorech na sub-národní úrovni: http://www.europa.eu.int/comm/health/ph_information/dissemination/regional/regional_en.htm

24. SRPNA

Názory evropského energetického a dopravního fóra:

http://www.europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/forum/works/opinion_group_en.htm

Evropská komise navrhuje nová pravidla zdravých chovných ryb:

http://www.europa.eu.int/comm/fisheries/news_corner/press/inf05_39_en.htm

25. SRPNA

Komise podporuje lidská práva a svobodu vyjádření v Bělorusku: http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/belarus/intro/ip05_1063.htm

Evropský úřad pro bezpečnost potravin - přísady a produkty nebo látky používané v krmivu pro zvířata: http://www.efsa.eu.int/science/feedap/feedap_opinions/1094_en.html

26. SRPNA

Informace o systému jednotné platby v zemědělství:

http://www.europa.eu.int/comm/agriculture/markets/sfp/index_en.htm

Energie a doprava – pracovní program pro granty na rok 2005:

http://www.europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/grants/index_en.htm

29. SRPNA

Evropská komise vítá stažení židovských osadníků z pásma Gazy a připravuje další opatření na podporu mírového procesu:

http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/israel/news/ip05_1066.htm

30. SRPNA

Písemné příspěvky k veřejné konzultaci o směrnici "televize bez hranic":

<http://www.europa.eu.int/comm/avpolicy/revision-tvwf2005/2005-contribution.htm>

Finanční zpráva Evropského společenství uhlí a oceli v likvidaci k 31. 12. 2004: http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/publications/ecsc/ecsc_inliquidation_en.htm

31. SRPNA

Přehled evropských cen elektřiny a plynu – červenec 2005: http://www.europa.eu.int/comm/energy/electricity/publications/index_en.htm

Průzkum veřejného mínění prokázal vstřícnost k inovacím evropských občanů: <http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/library/enterprise-europe/news-updates/2005/2005-08-29.htm>

Komisař Mandelson oznámil opatření k odblokování čínského textilu v evropských přístavech:

http://www.europa.eu.int/comm/commission_barroso/mandelson/speeches_articles/temp/centre.cfm?temp=sppm049_en

Očekávané aktivity

Po uplynutí měsíce srpna, který je ve vrcholných institucích Evropské unie charakterizován prázdninovým klidem, se opět naplno rozběhla nejrůznější formální či neformální zasedání nejvyšších orgánů Unie. Zvláštní pozornost si zaslouží neformální zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem (ECOFIN), které by mohlo naznačit, zda a případně nakolik se sbližují stanoviska členských států k budoucímu evropskému rozpočtovému rámci na léta 2007 až 2013.

1.-2.9.2005	Newport, Velká Británie	- Neformální zasedání ministrů zahraničních věcí
5.-8.9.2005	Štrasburk, Francie	- Plenární zasedání Evropského parlamentu
8.-9.9.2005	Newcastle, Velká Británie	- Neformální zasedání Rady EU k justici a záležitostem vnitra
9.-10.9.2005	Manchester, Velká Británie	- Neformální zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem (ECOFIN)
12.-13.9.2005	Brusel, Belgie	- Evropský parlament: zasedání Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku
12.-13.9.2005	Brusel, Belgie	- Evropský parlament: zasedání Výboru pro zemědělství a venkovský rozvoj
12.-14.9.2005	Brusel, Belgie	- Evropský parlament: zasedání Výboru pro dopravu a turistiku
13.-14.9.2005	Brusel, Belgie	- Evropský parlament: zasedání Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů
13.-14.9.2005	Brusel, Belgie	- Evropský parlament: zasedání Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a záležitosti vnitra
13.-14.9.2005	Štrasburk, Francie	- Evropský parlament: zasedání Výboru pro ekonomické a měnové záležitosti
14.9.2005	Brusel, Belgie	- Evropský parlament: zasedání Výboru pro zaměstnanost a sociální politiku
15.9.2005	Brusel, Belgie	- Evropský parlament: zasedání Výboru pro právní záležitosti
15.9.2005	Brusel, Belgie	- Evropský parlament: zasedání Výboru pro rozvoj
26.-29.9.2005	Štrasburk, Francie	- Plenární zasedání Evropského parlamentu

Evropská komise povolna konkretizuje obraz priorit, které by měly být rozhodujícím způsobem respektovány těmi řešiteli projektů, kteří se budou v období let 2007 – 2013 ucházet o podporu z fondů EU. Na počátku prázdninového období vyhlášený Strategický rámec Společenství v oblasti kohezní politiky na období 2007 – 2013 již nabízí poměrně velmi konkrétní představu o tom, na jaké oblasti bude Evropská komise klást prioritní důraz při uvolňování peněz ze společného rozpočtu Unie.

STRATEGICKÝ RÁMEC SPOLEČENSTVÍ: VODÍTKO PRO FINANCOVÁNÍ Z EVROPSKÝCH FONDŮ NA OBDOBÍ LET 2007 AŽ 2013

VÝHLED V DALŠÍM PROGRAMOVÉM OBDOBÍ

Pro období 2007 – 2013 je úmyslem Evropské komise **preferovat následující oblasti** pro uvolňování finančních prostředků Strukturální a kohezní politiky EU. To znamená, že každý uchazeč o čerpání těchto prostředků bude mít větší šanci a příležitost tyto prostředky získat, pokud jeho projekt bude věcně v souladu s těmito preferovanými oblastmi. Tyto preferované oblasti, resp. jejich součásti, tak představují klíčová slova, jež se doporučuje respektovat a dodržovat pro zvýšení absorpční schopnosti čerpání ze Strukturálních a Kohezního fondu EU.

Tyto prioritní oblasti představují:

1. **Zlepšení atraktivnosti** členských států, **regionů a měst zlepšením jejich přístupnosti a dostupnosti**, zajištěním **adekvátní kvality a úrovně služeb a ochranou jejich enviromentálního potenciálu**.
2. Podpora **inovací a podnikatelského prostředí a růst ekonomiky založené na znalostech** prostřednictvím **výzkumných a inovačních kapacit, včetně nových informačních a komunikačních technologií**.
3. Vytvoření **více a lepších pracovních míst** přivábením **většího počtu lidí do zaměstnání nebo podnikatelských aktivit, zlepšením adaptability pracovníků a podnikatelských subjektů a zvýšením investic do lidského kapitálu**.

1. Učinit Evropu a její regiony atraktivnějšími místy pro investice a práci

1.1. Rozšířit a zlepšit dopravní infrastrukturu

Zajištění **efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury** je základní podmínkou **naplnění rozvojových vyhlídek v dotčených regionech**, vedoucí k **usnadnění pohybu osob a zboží**.

Dopravní sítě podporují příležitosti pro obchod a zvyšují jeho efektivnost. Evropská komise rovněž sleduje rozvoj **celoevropské dopravní infrastruktury**, se zvýšeným zaměřením na **přeshraniční projekty** – což je podstatné k dosažení **větší integrace národních trhů** zejména v kontextu **rozšířené Unie**.

V případě financování projektů ze Strukturálních fondů je v této souvislosti důležité zaměřením na rozvoj infrastruktury spojené s opatřeními sledujícími hospodářský růst (rozvoj

turistického průmyslu, zlepšení a zvýšení atraktivnosti průmyslových zón a lokalit).

V případě financování projektů z Kohezního fondu je klíčová role v podpoře Transevropských dopravních sítí (TENs).

Financování ze Strukturálních fondů a Kohezního fondu by pak mělo být v rámci daného regionu (potažmo pak celé EU) v maximální míře komplementární.

1.2. Zesílit synergie mezi ochranou životního prostředí a růstem

Investice do životního prostředí mohou být ekonomicky přínosné a podpůrné alespoň ze tří důvodů:

- mohou zajišťovat dlouhodobou udržitelnost hospodářského růstu;
- snižují vnější náklady životního prostředí na ekonomiku (zdravotní náklady, náklady na čištění životního prostředí, odstraňování škod);
- stimulují inovace a vytváření nových pracovních míst.

Budoucí kohezní programy by měly usilovat o zesílení potenciálních **synergií mezi ochranou životního prostředí a ekonomickým růstem**. Zajištění enviromentálních služeb jako je posílení infrastruktury spojené s odpady, kanalizací, management přírodních zdrojů, příprava dekontaminované země pro nové ekonomické aktivity, ochrana proti předvídatelným rizikům pro životní prostředí, má v tomto kontextu prioritu.

V této souvislosti by projekty financované z Kohezního fondu měly být prioritně zaměřeny na investice do infrastruktury, jež bude čelit znečištění vody, vzduchu a odpadů. Naproti tomu Strukturální fondy by se v této oblasti měly zaměřit na podporu systémů managementu životního prostředí, na šíření čistých technologií v malých a středních podnicích a na oživení kontaminovaných sídel a lokalit.

1.3. Zaměření se na tradiční využívání energetických zdrojů

Souvztažnou prioritou je potřeba redukovat tradiční energetickou závislost prostřednictvím zlepšení energetické efektivnosti a obnovitelných energií. Investice do těchto oblastí přispívají bezpečnosti energetické nabídky pro dlouhodobý růst a současně působí jako zdroj inovací a zajištění příležitostí pro vývoz.

Téma

Současně jsou však rovněž potřebné investice do tradičních zdrojů energie, zejména k zajištění bezpečnosti nabídky. Evropské fondy by se měly zejména koncentrovat na završení vzájemného propojení (tam, kde jsou důkazy tržního selhání a kde tyto nejdou proti liberalizaci trhu), se speciálním důrazem na Trans-evropské sítě, zlepšení elektro-energetické sítě a zlepšení plynových distribučních sítí.

V rámci tohoto cíle se jedná o projekty podporující zlepšení energetické efektivity a šíření rozvojových modelů založených na nízké energetické intenzitě. Dále se jedná o rozvoj obnovitelných a alternativních technologií (vítr, slunce, biomasa), jež mohou dát EU vůdčí pozici a tak posílit konkurenční postavení. Tyto investice rovněž přispívají k zajištění Lisabonského cíle do roku 2010 generovat 21% elektrické energie z obnovitelných zdrojů.

2. Zlepšit znalosti a inovace pro růst

2.1. Zvýšení a zlepšení investic výzkumu a technologického rozvoje

Konkurenceschopnost evropských podnikatelských subjektů zásadně závisí na jejich schopnosti **přinášet nové znalosti co možná nejrychleji na trh**. Tato schopnost je zesilována veřejnou podporou výzkumu a technického rozvoje, včetně podpory společností, kde to ekonomické a tržní podmínky ospravedlňují.

Při **implementaci regionální politiky** musí být zvažována **specifická povaha výzkumu a technologického rozvoje**. Zejména výzkum a technologický rozvoj vyžaduje úzkou propojenost mezi hráči podporujícími formování „poles of excellence“ (míst, kde bude docházet k „vytváření“ výzkumných projektů), jichž je zapotřebí dosáhnout určitého limitního (kritického) množství.

Geografická blízkost a příbuznost prostřednictvím existence **klastrů** malých a středních podniků a inovačních center okolo veřejných výzkumných institucí musí sehrát klíčovou roli.

Výsledkem musí být, že činnosti výzkumu a technologického rozvoje jsou prostorově koncentrované, při pokrytí absorpční kapacity méně intenzivních oblastí výzkumu a technologického rozvoje.

Výzkum a technologický vývoj v méně rozvinutých státech a regionech by měl být rozvíjen prostřednictvím existujících „poles of excellence“ a vyhnout se nadměrnému prostorovému rozptýlení zdrojů. Investice by rovněž měly být komplementární **s evropskými prioritami** vymezenými v **7. rámcovém programu pro vědu a výzkum** a podporovat cíle v aktualizované **Lisabonské agendě**.

Příklady této podpory mohou být například:

- zesílení spolupráce mezi podnikatelskými subjekty a mezi podnikatelskými subjekty a veřejnými výzkumnými institucemi a institucemi poskytujícími vyšší vzdělávání podporou vytvoření regionálních a přesregionálních klastrů;
- podpora činností výzkumu a technologického rozvoje v malých a středních podnicích, jež umožní a usnadní malým a středním podnikům přístup ke službám výzkumu a technologického rozvoje u veřejně financovaných výzkumných institucí;
- podpora regionálních přeshraničních a mezinárodních iniciativ zaměřených na zesílení výzkumné spolupráce a vytváření kapacit v prioritních oblastech výzkumné politiky EU;
- zesílení vytváření kapacit výzkumu a vývoje, včetně informačních a komunikačních technologií (ICT), výzkumné infrastruktury a lidského kapitálu v oblastech s významným růstovým potenciálem.

2.2. Usnadnění inovací a podpora podnikavosti

Inovace je výsledkem komplexního a interaktivního procesu, včetně schopnosti podniků komplementárně spojit znalosti ostatních účastníků trhu, organizací a institucí.

Investice do inovací představují souhrnnou politiku kohezní politiky v celé EU. Jejich **kofinancování** by se mělo stát hlavní prioritou v regionech v rámci **nového cíle pro regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**, kde je zapotřebí, aby omezené finanční zdroje byly koncentrovány k dosažení skutečných priorit.

Hlavním cílem by mělo být podporování obchodního klimatu, jež prospívá výrobě, šíření a využívání nových znalostí ve firmách. Aby se vytvořily efektivní regionální inovační systémy, ekonomičtí, sociální i političtí aktéři potřebují být v kontaktu s představiteli technologie a podnikatelských praktik ve světě, nad rámec národních nebo lokálních úrovní.

Startovací fáze firem a společností, zejména těch, jež mají propojenost s výzkumem a technologickým rozvojem, potřebují být podporovány s cílem rozvoje partnerství s výzkumnými institucemi založenými na dlouhodobější vizi a jasnější tržní orientaci.

Veřejné autority by měly usilovat, aby výzkumné instituce, privátní sektor i veřejný sektor využívaly plný potenciál synergií mezi nimi.

Je důležité zajistit, aby společnosti, včetně malých a středních podniků, mohly komerčně využívat výsledky výzkumu.

2.3. Podpora informační společnosti

Šíření informačních a komunikačních technologií (ICT) napříč EU a její ekonomikou představuje klíčový faktor pro zvýšení produktivity a konkurenceschopnosti regionů.

Efektivní fungování veřejných služeb – zejména **e-government** a **e-health** – má výrazný potenciál pro hospodářský růst a pro umožnění nových služeb.

Měla by být učiněna opatření k povzbuzení rozvoje produktů a služeb směrem k usnadnění a podpoře soukromých investic do ICT při zajištění soutěže v tomto sektoru.

Politická opatření by se měla zaměřit na **zlepšení inovačních a podpůrných služeb pro malé a střední podniky**. Kohezní politika by tedy rovněž měla být využita k rozvoji dovedností potřebných v ekonomice založené na znalostech a k rozvoji obsahu dodávek aplikací a služeb (e-government, e-business, e-learning, e-health), jež zajistí zajímavé alternativy vůči dalším, často nákladnějším modelům dodávek služeb.

Identifikace regionálních potřeb by rovněž měla vzít v úvahu existující iniciativy EU ve prospěch ICT – zejména i2010 – Evropská informační společnost pro růst a zaměstnanost.

2.4. Zlepšit přístup k financím

Další klíčovou součástí podpory znalostí a inovací je usnadnění přístupu k financím. V současnosti přístup k financím je často obtížný a vytváří překážku růstu a vytváření nových pracovních míst.

Zejména trhy rizikového kapitálu vztažené k inovačním aktivitám potřebují být rozvíjeny ve vztahu s lepším regulatorním prostředím, které usnadňuje podnikání.

Tyto programy by mohly být vytvořeny v úzké spolupráci s Evropským investičním fondem (EIF), aby se rozvíjely finanční zdroje v oblastech, kde je podnikání komplikováno tržními selháními, spojenými s vysokým rizikem provázejícím výzkumné a vývojové aktivity.

Prioritou by mělo být vytvoření nebo rozšíření specializovaných poskytovatelů rizikového kapitálu a bankovních záruk pro případ tržních selhání.

3. Více a lepší pracovní místa a příležitosti

3.1. Přivábění a získání více lidí na trh práce, do zaměstnání a modernizace systémů sociální ochrany

V této oblasti musí být podpůrné akce založené na předchozí identifikaci potřeb při využití relevantních

národních a regionálních indikátorů typu míry registrované nezaměstnanosti, míry zaměstnanosti, míry dlouhodobé nezaměstnanosti, úrovně příjmu či podíl populace spadající do rizika chudoby.

Přítomnost a existence **efektivních institucí trhu práce** (i na regionální úrovni), jmenovitě **služeb zaměstnanosti**, které mohou **reagovat na výzvy rychlé ekonomické a sociální restrukturalizace** a demografického stárnutí, je podstatná k podpoře nabídky služeb **pro osoby hledající pracovní místo, nezaměstnané či jinak znevýhodněné osoby**.

Tyto instituce mají ústřední roli při osvojení **aktivních politik na trhu práce** a zajišťování služeb **na osobní bázi** se zřetelem na podporu profesní a geografické mobility a vyhovění nabídce a poptávce na trhu práce, včetně místní úrovně.

Tyto instituce by současně **měly předvídat problémy a úzká místa na trhu práce** a profesní a dovednostní požadavky.

Další důležitou prioritou by měla být možnost včlenění na trh práce pro osoby s nevýhodou nebo rizikem sociálního vyloučení (čerství absolventi škol, lidé dlouhodobě nezaměstnaní, minority, osoby s handicapem).

3.2. Zlepšení adaptability pracovníků a podnikatelských subjektů a flexibilita trhu práce

Ve světle rostoucích trhů globalizace, včetně skrytých a neočekávaných obchodních šoků, a kontinuálního zavádění nových technologií, musí Evropa zvyšovat svoji kapacitu **předvídat, tlumit a absorbovat ekonomické a sociální změny**.

V této souvislosti by měla být věnována pozornost akcím podporujícím investice do lidských zdrojů ze strany podnikové sféry, hlavně malých a středních firem, a zaměstnanců prostřednictvím **celoživotních výukových strategií a systémů**, jež vybavují pracovníky – zejména s nízkou kvalifikací nebo starší osoby – nezbytnými znalostmi a dovednostmi k přizpůsobení se požadavkům ekonomiky založené na znalostech a k prodloužení jejich pracovního života.

3.3. Zvýšení investic do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělání a profesních dovedností

Evropa potřebuje více investovat do lidského kapitálu. Příliš mnoho lidí nevstupuje nebo nezůstává na trhu práce kvůli nedostatku dovedností. Proto vzrůstá potřeba vzdělávacích systémů, školení a kvalifikačních kursů. Investice do lidského kapitálu v příštím programovacím období budou silněji cíleny na aktualizované Lisabonské cíle.

3.4. Administrativní kapacita

V předcházejících programovacích obdobích fondy EU – prostřednictvím **technické pomoci** – zesílily manažerské kapacity v členských státech a kapacity řídicích orgánů při implementaci nařízení. To bude v období 2007 – 2013 i nadále pokračovat.

Téma

Mimo vlastní management fondů je administrativní kapacita veřejné správy a veřejných služeb zásadním předpokladem pro růst a pracovní místa. Fondy EU tak **zesílí investice do lidského kapitálu v administrativních a veřejných službách** na všech teritoriálních úrovních.

Pro země v rámci nejvýznamnějšího cíle Konvergence je **rostoucí produktivita a kvalita práce ve veřejném sektoru** – zejména v oblasti ekonomické, zaměstnanosti, sociální, vzdělávací, zdravotní, spravedlnosti a životního prostředí – podstatná pro pokračování a urychlení reform. Strukturální fondy mohou hrát významnou úlohu v podpoře efektivní tvorby a implementace politik ve zmíněných oblastech – jejich role se týká veřejné správy a veřejných služeb na národní, regionální i místní úrovni.

3.5. Pomoc udržení zdravé pracovní síly

Ve světle demografické struktury EU a stárnutí populace a pravděpodobného poklesu objemu pracovních sil je podstatné, aby EU přijala **kroky ke zvýšení počtu let, po které může být zdravá pracovní síla maximálně produktivní**. Investice do podpory zdraví a prevence proti nemocem pomohou udržet **aktivní účast** ve společnosti pro maximálně možný počet pracovních sil.

Navíc, mezi evropskými regiony jsou **výrazné rozdíly ve zdravotním stavu a přístupu ke zdravotní péči**. Je tedy pro kohezní politiku EU důležité přispívat zařízením zdravotní péče a tím zvyšovat počet let, kdy mohou zdraví lidé pracovat. Nástroje Unie mají také přispět k redukci zdravotních rozdílů v rámci EU.

Zejména pro regiony, které v tomto ohledu zaostávají, je důležité přispívat ke zlepšení zařízení dlouhodobé péče a investovat do zlepšení zdravotní infrastruktury zejména tam, kde její absence nebo nedostatečná rozvinutost představuje hlavní bariéru hospodářského rozvoje. Členské státy by měly zajistit, aby potřeba zvýšit efektivnost systémů zdravotní péče byla zajišťována prostřednictvím investic do informačních a komunikačních technologií, znalostí a inovací.

Příklady akcí, které by v této souvislosti měly být prováděny:

- prevence proti zdravotním rizikům pomocí prostředků všeobecných zdravotních informačních kampaní a zajištěním transferu znalostí a technologie a zajištěním, že zdravotní služby disponují nezbytnými znalostmi a dovednostmi, produkty, vybavením k prevenci proti rizikům a minimalizaci jejich potenciálních škod a ztrát;
- vyplnění mezer ve zdravotní infrastruktuře a podpora efektivního zajištění služeb, kde je ekonomický rozvoj regionů v rámci Cíle Konvergence zdravotním stavem ovlivněn. Tato akce musí být založena na ucelené, komplexní analýze optimální úrovně zajištění služeb a vhodné technologie (telemedicina, potenciál úspory nákladů při rozvíjení služeb e-health, apod.).

Jak přistupovat k tomuto výčtu unijních priorit? Určitě je respektovat a vnímat je jako důležité vodítko i informaci o tom, jaké představy Komise má. Avšak současně tyto priority stále ještě aktivně ovlivňovat (výzva Komise ohledně reakcí a připomínek je stále platná) a především tvůrčím způsobem interpretovat v konkrétních podmínkách jednotlivých národních států a jejich regionů.

Jak by takováto implementace Unijních priorit při respektování níže vymezeného výčtu klíčových slov mohla vypadat v podmínkách České republiky a jejích regionů ukazují následující řádky.

Klíčová slova příštího Programovacího období 2007-2013:

- efektivní, flexibilní a bezpečná dopravní infrastruktura;
- synergie životního prostředí a růstu – investice do infrastruktury ochrany vod, vzduchu a nakládání s odpady;
- obnovitelné energie;
- regionální a přesregionální klastry – mezi podnikatelskými subjekty a veřejnými výzkumnými a vzdělávacími institucemi;
- přístup malých a středních podniků ke službám výzkumu a technologického rozvoje;
- investice do inovací; informační společnost – e-government, e-health;
- aktivní politika na trhu práce;
- celoživotní výukové strategie a systémy orientované na ekonomické a sociální změny;
- prevence proti zdravotním rizikům;
- rozvoj zdravotní infrastruktury.

TVORBA NÁRODNÍ STRATEGIE

V červnovém a červencovém čísle našeho Měsíčníku EU aktualit jsme podali poměrně velmi konkrétní návrh toho, jak by mohla vypadat ona národní strategie (hlavní body přikládáme níže), respektující a reagující na současné klíčové dokumenty Evropské komise v této oblasti – tedy na Novou Lisabonskou strategii a na Strategický rámec Společenství, resp. předchozí dokumenty formulující rozvojové priority Unie na příští programovací období 2007 – 2013.

Česká republika v tomto ohledu při formování své národní rozvojové strategie rozhodně nezačíná od nuly a z čistého stolu; naopak, zdá se, že v porovnání s ostatními členy Unie je v tomto ohledu relativně aktivní, pohybující se v přední části evropského pelotonu.

Strategie hospodářského růstu České republiky jako výchozí dokument, na nějž budou ty následující navazovat a konkretizovat jej, je hotov. V průběhu letošního roku spatří světlo světa aktualizovaný Národní rozvojový plán na období od roku 2007 do roku 2013 a Národní strategický referenční rámec.

Strategický rámec Společenství by pak měl vyústit v jednotlivých členských zemích do přípravy konkrétní podoby Operačních programů a Jednotných programových dokumentů a umožnit tak členským zemím financovat projekty, jež jsou v souladu s politikami Unie.

Doporučovaná národní strategie v oblasti institucionálního prostředí pro podnikání

Priorita č. 1 - Efektivní daňová soustava

- posílit transparentnost a jednoduchost daní,
- snížit sazby přímých daní,
- stabilizovat snížení daňové kvóty,
- internalizace externalit prostřednictvím daní,
- snížit vedlejší náklady práce.

Priorita č. 2 - Zlepšit konkurenční prostředí a odstraňovat překážky

- potlačovat tržní selhání,
- odstranit nadměrnou regulaci.

Priorita č. 3 - Zajistit efektivní a výkonnou veřejnou službu

- zvýšit kvalitu poskytování veřejné služby a výkonnost státních úředníků,
- dosáhnout efektivní výkon veřejné služby racionálními úsporami a redukcí přebytečných kapacit,
- zjednodušit a zpřístupnit přístup občanů a podnikatelů k veřejné službě a odstranit administrativní zátěž,
- rozšiřovat elektronickou komunikaci se státní správou a podporovat koncept e-governmentu.

Priorita č. 4 - Efektivně využívat tržně konformní podpůrné veřejné nástroje

- zvýšit intenzitu podpory podnikání malých a středních podniků; lépe využívat omezené finanční zdroje k jejich podpoře a změnit zaměření podpor podnikání,
- zvýšit exportní výkonnost ekonomiky prostřednictvím nástrojů proexportní politiky.

Priorita č. 5 - Příznivé legislativní prostředí a zlepšení vymahatelnosti práva

- zlepšení vymahatelnosti práva,
- začlenit analýzu dopadů nové legislativy do legislativního procesu,
- přijmout nový insolvenční zákon,
- obchodní rejstřík a vstup do podnikání.

Doporučovaná národní strategie v oblasti zdrojů financování

Priorita č. 1 - Zajistit dostatek zdrojů z EU a od mezinárodních finančních institucí

- maximalizovat zdroje financování z evropských fondů a nasměrovat je do nejpotřebnějších oblastí,
- nalézt dostatek prostředků na spolufinancování projektů hrazených z evropských fondů,
- podporovat čerpání peněz z komunitárních programů.

Priorita č. 2 - Maximalizovat příliv investic a efektivně provést privatizaci veřejného majetku

- udržet míru přílivu přímých zahraničních investic,
- změnit sektorovou alokaci přímých zahraničních investic,
- dokončit privatizaci státních podílů v podnicích.

Priorita č. 3 - Vytvořit prostředí pro efektivní partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP)

- vytvoření potřebné legislativy,
- zajištění institucionální podpory pro projekty PPP,
- účinná regulace závazků vyplývajících z PPP,
- výběr vhodných projektů pro PPP,
- použití PPP pro kofinancování.

Priorita č. 4 - Efektivní alokace komerčních finančních zdrojů

- podpora rozvoje organizovaných kapitálových trhů,
- podpora využití tzv. rizikového kapitálu.

Priorita č. 5 - Obezřetné nakládání s veřejnými prostředky

- zesílení adresnosti veřejných výdajů,
- radikální změna financování školství, zdravotnictví, penzí,
- zesílení vazby veřejných výdajů na veřejné příjmy.

TVORBA REGIONÁLNÍ STRATEGIE

Nejkonkrétnější v tomto ohledu musí být regionální rozvojové strategie. Jejich smyslem je na straně jedné respektovat priority unijní i národní, na straně druhé pak akcentovat specifické rozvojové potřeby, typické a nutné právě pro onen konkrétní kraj.

Je pravděpodobné, že žádné dvě regionální strategie v České republice nebudou totožné; mnohé z nich se budou opírat o obdobné či stejné priority, ale jejich obsah případně váha a význam se mohou podstatně lišit.

Jak – v souvislosti s výše řečeným – při tvorbě regionálních strategií postupovat?

Především: identifikovat vlastní rozvojové priority a porovnat, do jaké míry jsou tyto v souladu s prioritami národními a unijními. Výsledek může být přibližně takový:

1. Jednou z klíčových priorit je dopravní infrastruktura a důraz na její flexibilitu, efektivnost a bezpečnost.
2. Druhou oblastí je dodržování ekologických pravidel, především v souvislosti s potřebou souladu mezi ochranou životního prostředí a zajištěním hospodářského růstu; prioritami v této sféře jsou investice do ochrany vody a ovzduší a do zařízení umožňující efektivní

nakládání s odpadem. Prioritní je tlak na úspory energií a na zvýšení využívání obnovitelných energetických zdrojů.

3. Třetí prioritní oblastí jsou regionální a přesregionální klastry, využívající synergií mezi podnikatelskými subjekty a výzkumnými a vzdělávacími institucemi, řízenými regionálními autoritami. Součástí této priority je usnadnění transferu výzkumných a rozvojových poznatků a nových technologických postupů od jejich vytvoření a zrodu k jejich aplikaci. V tomto ohledu je důležitá zejména podpora přístupu malých a středních podniků ke službám výzkumu a technologického rozvoje, podpora investic do inovací a vyšší využívání informačních a komunikačních technologií.
4. Čtvrtou prioritou jsou investice do lidského kapitálu, zejména formou výukových a vzdělávacích programů a systémů, připravujících pracovníky na ekonomické a sociální změny.
5. Pátá priorita může představovat investice do zdraví a zdravotních systémů. Politika v souladu s EU preferuje zejména cílovou prevenci proti zdravotním rizikům a její osvětu a podporu rozvoje zdravotní infrastruktury.

DEFINICE POTŘEB REGIONŮ; SLABÁ MÍSTA A PERSPEKTIVY REGIONŮ PŘI JEJICH ROZVOJI

Lze se tedy domnívat, že vymezená definice regionálních potřeb v sobě obsahuje i soulad s prioritami země i EU a jako taková má velkou šanci využít potenciálu financování z fondů EU a zajistit vysokou absorpční schopnost tohoto čerpání.

V konkrétních prioritních sférách regionu mohou mít jednotlivé dílčí cíle strategie kupříkladu následující podobu. Společným jmenovatelem je na straně jedné co nejjednoznačnější vymezení jednotlivých dílčích cílů, na straně druhé pak identifikace stávajících slabých míst regionálního rozvoje a současně potenciálu, který má být s regionální rozvojovou strategií spojován.

A konečně, velmi důležité je respektování kompetencí, které mohou být s naplňováním strategie spojeny. Lze identifikovat přibližně tři stupně kompetencí v této souvislosti. První, kompetence přímo v rukou krajských orgánů (na ně by měly být navázány všechny priority, které chtějí řešit v rámci naplňování strategie přímo krajské instituce, jejichž vliv je zde zcela přímý a bezprostřední). Druhá, nepřímá kompetence krajských orgánů (prostřednictvím regionálních zástupců v nejrůznějších výborech, poradních orgánech apod.; zde přichází na řadu spíše prosazení vlivu zástupců regionů nepřímým způsobem; typický příklad: dálniční infrastruktura rozhodujícím způsobem ovlivňuje ekonomiku kraje, ale primární kompetence jsou v rukou státu). Třetí, kompetence soukromých podnikatelských i neziskových subjektů, působících na území kraje, ale s krajskými institucemi nemající cokoliv společného.

Konkretizace prioritních oblastí na dílčí cíle pak může nabýt například této podoby:

A) Dopravní infrastruktura

V přímé kompetenci regionu je například zlepšení kvality silnic 2. a 3. třídy či rekonstrukce určitých specifických oblastí dopravní infrastruktury, například tunelů nebo mostů.

Omezené regionální kompetence se týkají například posílení dopravní obslužnosti v závislosti na poptávce; pro tento účel je možné využít potenciálu železniční dopravy (cílené dopravní spojení a obslužnost v rámci aglomerace, pravidelnost a stabilita jízdních řádů). Obdobnou povahu má i posílení místní přeshraniční dopravy formou podpory dopravní infrastruktury (maximální posílení hraničních přechodů a jejich adekvátní silniční napojení; podpora dopravní obslužnosti autobusy, vlaky a loděmi), či podpora systému cyklostezek v cílené součinnosti s ostatními kraji, případně regiony v sousedních členských zemích EU. Velmi nepřímý je jak charakter posílení koncepčních, koordinačních a vlivových záležitostí v souladu s výstavbou dálnic a rychlostních komunikací.

B) Podpora inovací v podnikání

V oblasti podpory inovací v podnikání je zajisté v zájmu rozvoje regionu zajištění úzké propojenosti mezi výzkumnými a inovačními centry a místy (poles of excellence; centres of excellence) a sférami jejich aplikace, jejichž výsledkem je flexibilní transfer know-how a technologií. Regionální univerzita by se měla stát základem technologicko-inovačního parku. Užitečný je bezesporu i vznik klastrů malých a středních podniků a inovačních center. Region by měl přímo i nepřímo podporovat regionální přeshraniční a mezinárodní spolupráci v podobě regionální partnerství a výměny poznatků a zkušeností a získávání inspirací z rozvoje inovací.

Posílení informační funkce v oblasti inovací by rovněž nemělo chybět mezi regionálními cíli; výsledkem by mohlo být disponování jednotným regionálním informačním místem, kde budou všechny podniky, zejména malé a střední mít k dispozici výlučné a srozumitelné a prakticky použitelné informace o inovacích a jejich potenciálu (informační a komunikační technologie, výzkumná infrastruktura, investice do lidského kapitálu v oblastech s významným růstovým potenciálem).

C) Lidské zdroje, zdraví a sociální záležitosti

Preference v oblasti lidských zdrojů a sociálních a zdravotnických priorit se mohou regionálně velmi lišit, zejména významem jejich jednotlivých dílčích cílů. Mezi nimi by nemělo být opomenuto například užší propojení školských a vzdělávacích institucí s hvězdárnou, muzeem, galeriemi, vědeckou knihovnou, které by se měly stát součástí výukového procesu; přeshraniční výměna v rámci vzdělávacího procesu zahrnující partnerství se vzdělávacími institucemi v dalších partnerských regionech i obcích v rámci EU; formulování rekvalifikačních programů a programů celoživotního profesního vzdělávání; vymezení jasných kompetencí pro zvláštní a speciální školy; zesílená role zdravotní prevence a osvěty; zlepšení kvality péče a vybavenosti nemocnic, ústavů sociální péče, domovů důchodců, dětských domovů, především jejich modernizace a rekonstrukce zařízení; aplikace postupů omezujících požívání drog a nadměrný alkoholismus a kouření; vzdělávací systémy zaměstnanců zdravotnických a sociálních zařízení, včetně inspirace zahraničními zkušenostmi

a možnosti výměnných vzdělávacích a praktických pobytů v zahraničí; nalézání synergií ve zdravotní a sociální politice mezi institucemi a zařízeními v rámci regionu a přebírání pozitivních zkušeností, atd.

D) Životní prostředí

Dílčími cíli priority životního prostředí pak jsou projekty v oblasti odpadového hospodářství, završení plynofikace, podpory obnovitelných energetických zdrojů, osvěty a vzdělávání, a efektivního systému sankcí.

Jak je výše poznamenáno, k příznivějšímu výsledku strategie z hlediska naplnění regionálních rozvojových priorit přispěje zevrubná analýza slabých stránek a rozvojového potenciálu v podobě redukované SWOT, se zřetelným vymezením výše zmíněného typu kompetencí. (P – přímá kompetence z pohledu regionu; N – nepřímá kompetence z pohledu regionu).

A. Slabé stránky:

Například:

- vysoká míra nezaměstnanosti; vysoká strukturální nezaměstnanost (N),
- nevyužívané a zdevastované plochy (brownfields); nevyužívané obytné prostory (P, N),
- vzhled obcí, obecní infrastruktura (N),
- kriminalita, prostituce, bezdomovci (N),
- nedostatečný technický stav komunikací II. a III. třídy a místních komunikací (P, N),
- zdravotní stav obyvatelstva, kvalita péče o zdraví obyvatelstva, nemocnost, úmrtnost, preventivní programy stav objektů a vybavenosti, soustavnost vzdělání v oboru (P, N),
- kapacita a kvalita zařízení sociální péče – senioři, zdravotně postižení, mladiství, sociální začleňování problematických skupin (P),
- vzdělání, kvalita a struktura, stav a vybavenost objektů a zařízení, aplikace moderních metod výuky, provázanost vzdělání a trhu práce (P, N),
- nízké využívání potenciálu cestovního ruchu; infrastruktura cestovního ruchu; využití horských oblastí; kvalita a atraktivnost kulturních, technických a přírodních památek (N, P),
- efektivní, spolehlivý informační systém (P, N),
- motivace žít a pracovat v regionu (N).

B. Potenciál (očekávané efekty):

Například:

- završení výstavby dálnic a rychlostních komunikací v regionu, zkvalitnění komunikací II. a III. třídy, využití vysoké hustoty železnic, lodní doprava;
- jasné vymezení kompetencí – řešení priorit v rámci přímých kompetencí kraje; využití nepřímého vlivu

prostřednictvím výborů, komunikace s obcemi, státem, mezinárodními institucemi,

- kvalitní a moderní soustava zařízení sociální péče,
- zkvalitnění zdraví obyvatelstva, zvýšená prevence povede ke snížení nemocnosti a úmrtnosti; stabilizace finanční situace zdravotnických zařízení; modernizované a rekonstruované objekty,
- zkvalitněný vzdělávací proces vedoucí k pružnějšímu vstupu na trh práce,
- redukováná míra nezaměstnanosti a strukturální nezaměstnanost,
- nabídka a infrastruktura cestovního ruchu výrazně přispívající k celkovému ekonomickému výkonu kraje – projev jak incomingového, tak i tuzemského cestovního ruchu.

Závěrečná fáze strategie by měla vyústit ve vymezení rozvojové vize, zachycující předpokládaný proveditelný stav ekonomiky regionu při ukončení rozvojového projektu. Tedy odhad a očekávání toho, v jakém stavu se daný region bude nacházet v roce 2013, resp. 2015.

Ve všech sledovaných oblastech by se efekty měly vztahovat na změny **v růstu zaměstnanosti, v poklesu míry nezaměstnanosti, redukcí strukturální nezaměstnanosti, restrukturalizaci průmyslu, zvýšení pozice sektoru služeb a ve zvýšení ekonomické role a vlivu regionu v rámci ekonomiky České republiky i porovnání ekonomické vyspělosti regionu v rámci celé Evropské unii, měřeno ukazatelem HDP na obyvatele v přepočtu podle parity kupní síly.**

Cíle regionální a kohezní politiky pro období 2007-2013

Jak vyplývá z návrhu Evropské komise nové programovací období bude současně prováděno i naplňováním tří nových klíčových cílů. Každý z těchto cílů bude mít vymezená jasná kritéria, po jejichž splnění bude možné prostředky z fondů EU uvolňovat. Tři stávající prioritní cíle Strukturálních fondů (Cíl 1 – podpora podrozvinutých regionů; Cíl 2 – podpora oblastí procházejících hospodářskými a sociálními strukturálními změnami a přeměnami; Cíl 3 – podpora systémů vzdělávání a podpory zaměstnanosti) se pro příští programovací období modifikují na nové cíle. Nové prioritní cíle:

1. Cíl konvergence
2. Cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost
3. Cíl evropská územní spolupráce

Regionální a kohezní politika v programovacím období 2007 – 2013 a rozdělení její celkové částky 336,12 mld. EUR

Programy a nástroje	Volitelnost	Priority	Příspěvky
1. Cíl konvergence (včetně zvláštního programu pro nejvzdálenější regiony)			78,5 % (264 mld. EUR)
Regionální a národní programy	Regiony s HDP na obyvatele menším než 75 % průměru EU-25	<ul style="list-style-type: none"> • inovace • životní prostředí 	67,34% = 177,8 mld. EUR
Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond	Statistický efekt: regiony s HDP na obyvatele pod 75 % průměru EU-15 a současně nad 75 % průměru EU-25	<ul style="list-style-type: none"> • dostupnost • infrastruktura • lidské zdroje • výkon. administrativy 	8,38% = 22,14 mld. EUR
Kohezní fond	Členské státy s HDP na obyvatele menším než 90 % průměru EU-25	<ul style="list-style-type: none"> • doprava (TEN) • udržitelnost dopravy • životní prostředí • obnov. zdroje energie 	23,86% = 62,99 mld. EUR
2. Cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost			17,2 % (57,9 mld. EUR)
Regionální programy (Evropský fond pro regionální rozvoj) a národní programy (Evropský sociální fond)	Členské státy navrhují seznam regionů (NUTS1 nebo NUTS2)	<ul style="list-style-type: none"> • inovace • životní prostředí 	83,44% = 48,31 mld. EUR
	Phasing-in regiony pokryté kritérii cíle 1 z období 2000 – 2006 a nepokryté navrhovaným cílem konvergence	<ul style="list-style-type: none"> • dostupnost • evropská strategie zaměstnanosti 	16,56% = 9,58 mld. EUR
3. Cíl evropská územní spolupráce			3,94 % (13,2 mld. EUR)
Přeshraniční a nadnárodní programy a sítě (Evropský fond pro regionální rozvoj)	Pohraniční regiony a velké regiony nadnárodní spolupráce	<ul style="list-style-type: none"> • inovace • životní prostředí • dostupnost • kultura, vzdělání 	35,61% přeshran.spolupráce 12,12% Evropský nástroj pro sousedství a partnerství 47,73% nadnár.spolupráce 4,54% sítě

V našem profilu jednotlivých členských zemí Evropské unie teď poprvé míříme do skupiny loňských nováčků – konkrétně do Maďarska. Z pohledu vztahu k evropské integraci bylo Maďarsko již od počátku 90. let považováno spíše za vzorného žáčka, případně loajálního spojence (což nebylo vždy možné říci například o České republice). Co se týče ekonomické situace, lze vidět řadu rozporů. Dobré ukazatele výkonnosti ekonomiky jsou doprovázeny nedisciplínou v oblasti veřejných financí.

MAĎARSKO

<i>Typ vlády/hlava státu:</i>	parlamentní demokracie / prezident Ferenc Mádl
<i>Velikost území (podíl v EU)</i>	93 030 km ² (2,34%)
<i>Počet obyvatel (podíl v EU)</i>	10 116 700 (2,21%)
<i>Věková struktura obyvatel</i>	0-14 let: 15,9%; 15-64 let: 68,6%; nad 65 let: 15,5%
<i>Etnická a národnostní struktura</i>	Maďaři 96,5%; Romové 1,9%; Němci 0,6%
<i>HDP celkem / podíl v EU</i>	80,82 mld. EUR (0,79%)
<i>HDP per capita k průměru EU v paritě kupní síly</i>	60,9%
<i>Sektorová struktura HDP</i>	zemědělství: 3,3%; průmysl a stavebn.: 30,4%, služby: 66,3%
<i>Průměrná inflace</i>	6,8%
<i>Průměrná nezaměstnanost</i>	5,9%
<i>Růst HDP</i>	4,2%
<i>Saldo státního rozpočtu</i>	-4,5% HDP
<i>Veřejný dluh</i>	57,6% HDP
<i>počet NUTS2, nejbohatší a nejchudší NUTS2 (dle HDP per capita v PPS vůči EU)</i>	7 NUTS2, Közép-Magyarország: 96,0%; Észak-Magyarország: 37,3%

pozn.: ekonomické ukazatele v roce 2004, zdroj: EU, CIA

Díky tomu, že podstatná část maďarské komunistické minulosti byla charakteristická relativně velkou mírou **otevřenosti vůči západním zemím**, nebylo překvapením, že právě Maďarsko se stalo jaksi přirozeně prvním na řadě, kdož se z tehdy nově osvobodivší post-komunistické Evropy zapsal na listinu uchazečů o vstup do Evropských společenství.

Ona zmiňovaná otevřenost se projevovala v politické, sociální i ekonomické sféře. Maďarsko se již v průběhu 80. let stalo regionálním **průkopníkem vzniku joint-ventures se západními partnery**, jež se pak následně v letech 90. staly základem maďarského privatizačního modelu. Ve stejné době započala v Maďarsku úspěšně působit **dvojstupňová bankovní soustava**, jež umožňovala omezenou míru konkurence na straně nabídky a dávala možnost výběru z pohledu klienta. Na samém sklonku 80. let byl v Maďarsku **obnoven devizový trh i základní instituce kapitálového trhu**, včetně burzy cenných papírů. Přibližně od poloviny 90. let Maďarsko zavedlo principy **daňové reformy**, jež si osvojila většina post-komunistických států až po proběhlých revolucích na sklonku 80. let. V Maďarsku rovněž panovala relativní **podnikatelská volnost**, neboť valná část maloobchodu a služeb přetrvávala v soukromých či družstevních rukou po většinu komunistického období a západní korporátní kultura začala být v 80. letech vlastní celé řadě státních maďarských podniků. Uvedený stručný přehled měl částečně zdůvodnit, že maďarská reálně ekonomická i mentální připravenost na efektivní působení v otevírající se Evropě byla na sklonku 80. let trochu jinde, než v ostatních zemích s komunistickým dědictvím.

Maďarsko se vždy vyznačovalo **pozvolnou cestou v realizaci ekonomických reforem**, a tzv. šoková terapie tedy rozhodně nebyla typickou právě pro tuto zemi. Jestliže některé země střední a východní Evropy dlouhou dobu považovaly jako bernou minci úspěšné realizace prováděných ekonomických reforem viditelné zlepšování vybrané sady makroekonomických veličin, ani v tomto ohledu Maďarsko do této skupiny tak zcela nepatřilo.

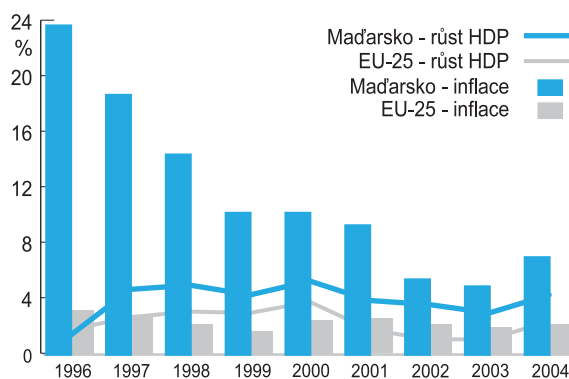

Jestliže pro některé země v té době bylo klíčovým kritériem úspěchu například citelné snižování míry inflace, stabilní či posilující kurs národní měny, či zdravotnost veřejných financí, maďarské priority se opíraly spíše o **kultivaci podnikatelského prostředí** a jeho institucí, o vytvoření pozitivního dojmu navenek, o dosažení pozice rovnocenného partnera vůči srovnatelným západním zemím. A pokud některé z makroekonomických veličin představovaly prioritu, tak se jednalo především o **růstové veličiny a zaměstnanost**.

Tyto prvotní transformační charakteristiky postupem času rovněž ztratily tak ostrou vyhraněnost, když Maďarsko se stále více stává standardní zemí EU se zvyšující se četností problémů zcela srovnatelných s těmi v Rakousku či Belgii. Nicméně pro většinu transformačního období platilo, že **cenová stabilita nikdy nebyla** v Maďarsku příkladná, stejně jako stabilita kursová. Ani zdravé **veřejné finance nebyly** tím, čím by se mohlo Maďarsko chlubit.

Na straně druhé patří maďarská ekonomika stabilně k **nadprůměrně rostoucím** nejen v porovnání s průměrem EU, ale rovněž i daleko dynamičtější rostoucím zemím střední a východní Evropy. Navíc, Maďarsko se jako jediná země regionu může zařazovat do celounijní skupiny zemí s **nízkou nezaměstnaností**. Maďarská ekonomická vyspělost – měřená ukazatelem HDP na obyvatele – je však v rámci celé **EU výrazně podprůměrná**, přičemž nikterak nevyčnívá ani v porovnání s ostatními nováčky a stále poměrně viditelně zaostává za stejným ukazatelem pro Českou republiku.

Vývoj inflace a růstu HDP

Zdroj: Eurostat

Statistické okénko

Statistické okénko v tabulkové formě zobrazuje důležité makroekonomické a finanční ukazatele zemí nově přistoupivších do Evropské unie se zřetelem na kritéria definovaná v Maastrichtské smlouvě: meziměsíční, meziroční a průměrnou inflaci, indikátory deficitu schodku státního rozpočtu a státního dluhu vyjádřených v poměru k HDP a volatilitu devizových kurzů národních měn k euro. Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele pro celou EU.

Cenový vývoj

	Meziměsíční inflace v %			Meziroční inflace v %			Průměrná meziroční inflace v %		
	V-05	VI-05	VII-05	V-05	VI-05	VII-05	V-05	VI-05	VII-05
EU	0,3	0,1	-0,1	2,0	2,0	2,1	2,2	2,2	2,1
EU - minimum	-	-	-	-	-	-	0,8	0,8	0,9
ČR	0,1	0,6	0,4	0,9	1,3	1,4	2,2	2,1	1,9
Estonsko	0,2	0,7	0,4	2,9	3,2	3,9	4,2	4,1	4,1
Kypr	0,2	0,2	-1,5	2,0	1,5	1,3	2,6	2,5	2,4
Litva	0,2	0,2	-0,2	1,9	2,0	1,9	2,6	2,7	2,7
Lotyšsko	0,8	0,6	0,0	6,5	6,6	6,3	7,0	7,0	7,0
Maďarsko	0,6	0,3	-0,1	3,5	3,7	3,6	5,3	5,0	4,7
Malta	0,6	0,0	0,1	2,4	2,1	1,7	2,5	2,4	2,3
Polsko	0,3	-0,1	-0,1	2,2	1,4	1,5	4,0	3,8	3,5
Slovensko	0,1	0,4	-0,3	2,3	2,5	2,0	5,1	4,6	4,1
Slovinsko	0,3	0,1	0,8	2,1	1,7	2,0	3,2	3,0	2,9

Pozn.: založeno na bázi harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP); průměrná meziroční inflace je dvanáctiměsíční klouzavý průměr meziroční změny harmonizovaného indexu spotřebitelských cen; EU – minimum je průměr průměrné inflace ve třech členských státech EU s její nejnižší hodnotou. Zdroj: Eurostat

Fiskální vývoj

	Deficit veřejných rozpočtů k HDP v %			Veřejný dluh k HDP v %		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
EU-25	-2,3	-2,9	-2,6	61,7	63,3	63,8
ČR	-6,8	-11,7	-3,0	30,7	38,3	37,4
Estonsko	1,4	3,1	1,8	5,3	5,3	4,9
Kypr	-4,5	-6,3	-4,2	65,2	69,8	71,9
Litva	-1,5	-1,9	-2,5	22,4	21,4	19,7
Lotyšsko	-2,7	-1,5	-0,8	14,1	14,4	14,4
Maďarsko	-8,5	-6,2	-4,5	55,5	56,9	57,6
Malta	-5,9	-10,5	-5,2	62,7	71,8	75,0
Polsko	-3,6	-4,5	-4,8	41,2	45,4	43,6
Slovensko	-5,7	-3,7	-3,3	43,3	42,6	43,6
Slovinsko	-2,4	-2,0	-1,9	29,5	29,4	29,4

Pozn.: na základě standardu ESA 95; zdroj: Eurostat

Volatilita devizových kurzů národních měn k euro

	Za posledních 24 měsíců			Za posledních 12 měsíců		
	průměrný kurz	odchylka maximum v %	odchylka minimum v %	průměrný kurz	odchylka maximum v %	odchylka minimum v %
Česká koruna	31,32	+6,8	-6,0	30,44	+3,8	-4,4
Estonská koruna	15,65	+0,0	-0,0	15,65	+0,0	-0,0
Kyperská libra	0,581	+1,4	-1,0	0,578	+0,9	-1,1
Litevský litas	3,453	+0,0	-0,0	3,453	+0,0	-0,0
Lotyšský lat	0,673	+7,6	-3,6	0,689	+5,1	-1,3
Maďarský forint	251,3	+4,0	-8,3	246,7	+2,2	-3,3
Maltská lira	0,429	+1,2	-1,3	0,430	+0,8	-1,0
Polský zlotý	4,388	+13,2	-11,1	4,143	+6,9	-6,7
Slovenská koruna	39,78	+5,9	-5,3	38,98	+3,8	-3,2
Slovinský tolar	238,7	+1,6	-0,5	239,7	+0,1	-0,1

Pozn.: průměrný kurz je prostý aritmetický kurz měny daného státu k euro v uvedeném období, odchylka maximum je procentní odchylka maximálního kurzu v daném období od průměru, odchylka minimum je procentní odchylka minimálního kurzu od průměru, zdroj: ECB. Referenční období končí k 31.8.2005.

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

